

Kohn Jakab És Második Felesége

Itt látható az apai nagyapám, Kohn Jakab és a mostohanagyanyja, Ornstein Hermina. Ez egy képeslap, a fényképész csinált ilyeneket akkoriban. Ez a pipa jellegzetes egyébként, az Ornstein nagyapának is volt. Mind a kettejüknek volt igazi tajtékipipája [Az igazi tajtékipipa a tajték nevű, magnéziumtartalmú ásványból készült, általában Bécsben, Thüringiában vagy Párizsban. -- A szerk.]. Egész nap pipáztak, mindig a szájukban volt.

A családi hagyomány szerint, már amennyire én az apai ágról hallottam, az őseim valahonnan Spanyolországból vagy Portugáliából kerültek Erdélybe. Az apám apja, aki még Kohn volt, eredetileg Bihardiószegen élt, kis szatócs volt, és Bihardiószegről települt át Debrecenbe. Debrecenben is szatócs volt. Feleségül vette a Spitz Róza nevű asszonyt, attól született egy leánya 1888-ban, azután 1890-ben született apám, ennek a szülésnek a következtében a nagyanyám meghalt. Két kiskorú gyerek volt -- az egyik újszülött -- meg egy szatócsbolt, meg kellett nőszülni. Ahogy ilyenkor szokás volt a régi zsidóknál ugye, sádhén közvetítésével feleségül vett egy Ornstein Hermina nevű asszonyt, akitől aztán több gyerek született még. Ezek apám féltestvérei voltak. Nagyapám szegény ember volt, de -- szintén lehet mondani, ahogy a korabeli zsidó családoknál szokás volt -- az elsőszülött fiút megpróbálták taníttatni. Az apámat már gyerekkorától kezdve úgy nevelték vagy taníttatták, hogy majd diplomás ember legyen belőle, és így jutott el oda, hogy orvosi egyetemre ment, és orvos lett.

Sajnos a nagyapám abban az időben, amikor én bekerültem gimnáziumba, Debrecenbe, már teljesen demens volt, szklerotikus vagy Alzheimeres volt, azt nem tudom, de nem tudta ellátni önmagát, ővele én már nem tudtam beszélni. A szatócsbolt, úgy emlékszem, megmaradt, a mostohanagyanyám vezette. Ellátta a nagyapámat, a háztartást, és vezette ezt a kis szatócsboltot. A két bátyám, akik szintén Debrecenben jártak gimnáziumba, náluk laktak, a nagyszülőknél. Azt hiszem, hogy ez volt a módja annak, hogy apám anyagilag úgy támogassa őket, hogy az ne segélyként hasson. Én oda rendszeresen kijártam. Láttam a nagyapámat abban az állapotban és a

nagyanyámat, mármint a mostohanagyanyámat, aki mindent megtett a nagyapámért is meg az unokáiért is. Remekül főzött, imádtam kijárni, már a kaja miatt is. A Kishegyesi úton laktak, az már a külvárosa volt Debrecennek. Ha szemben állunk a Nagytemplommal, balkéz felé esett a Hatvani utca, annak folytatása volt a Kishegyesi út. Mélyen vallásos emberek voltak. Az apai nagyapám -- ezt apám mesélte -- állítólag jeles talmudista volt. De erről közelebbit nem tudok, csak ezt az apai történetet, amit átvettem.